

ANTERİOR TEMPORAL LOBEKTOMİ SONRASI DİSSOSİYATİF BOZUKLUĞUN SEYRİ

Havva Büşra Güney¹, Muhammed Hakan Aksu¹, Aslı Kuruoğlu¹

¹Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Anabilim Dalı, Ankara

Giriş: Dissosiyatif bozukluklar; benlik algısında bozulma, çevreye yabancılaşma ve kendini dışarıdan izliyormuş gibi hissetmeyle karakterize, genellikle stresle tetiklenen psikiyatrik durumlar olarak tanımlanır. Temporal lob epilepsisi, limbik sistem disfonksiyonu yoluyla bu belirtilerin ortaya çıkmasına zemin hazırlayabilir. Anterior temporal lobektomi (ATL) epilepsi cerrahisinde etkili olsa da, temporal lobun emosyonel işleme ve öz-farkındalık bağlantılarının kesilmesi semptomların ağırlaşmasına neden olabilir. Bu olguda, ameliyat öncesi hafif dissosiyatif yakınmaları olan bir hastada cerrahi sonrası semptomların belirgin şiddet kazandığı ele alınmaktadır.

Yöntemler / Olgu Sunumu: 20 yaşında erkek hasta, 8 aydır devam eden kafasının içinde 4 kişininin olması, kendini dışarıdan izliyormuş gibi hissetme, sesinin kendisine ait olmadığını düşünme, çevresine yabancılaşma, intihar düşünceleri, baş ağrısı, stresörle tetiklenen yüz- boyun kasılmaları nedeniyle başvurmuştur. Alınan anamnezden, 17 yaşında başlayan jeneralize tonik-klonik nöbetler nedeniyle levitirasetam, valproik asit ve karbamazepin kullandığı, dirençli epilepsi tanısı aldığı, yapılan kranial manyetik rezonans görüntüleme sol temporal lobda disembiyoplastik nöroepitelyal tümör (DNET) olduğu düşünülen kitle saptandığı ve sol ATL operasyonu geçirdiği öğrenilmiştir. İlk psikiyatri başvurusu dissosiyatif yakınmaları sebebiyle ameliyat öncesinde olmuştur. Nöroloji takibinde EEG’inde epileptik aktivite saptanmamış, tedavisi karbamazepin

800 mg/gün olarak düzenlenmiştir. Operasyondan bir ay sonra psikiyatrik şikayetleri artınca risperidon başlanıp 2 mg/gün’e çıkarılmıştır. Sinirlilik, kendine ve çevreye zarar davranışları, intihar düşünceleri olması üzerine psikiyatri servisine yatırılmıştır ve aydınlatılmış onamı alınmıştır. Mevcut tedavisine SSGİ (seçici serotonin geri alım inhibitörü) eklenmiştir. Tedavi sürecinde ve ayakta takiplerinde hastanın suicidal düşüncelerinin ve dissosiyatif yakınmalarının kısmen gerilediği görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Literatürde, ATL sonrası depresyon, anksiyete ve psikoz gibi nöropsikiyatrik belirtilerin görülebildiği ve preoperatif dissosiyatif deneyimlerin bazı olgularda cerrahi sonrasında şiddetlenebildiği bildirilmektedir. Dissosiyatif semptomların ağırlaşması, temporal lobun benlik algısı ve çevresel farkındalıktaki kritik rolüyle ilişkilendirilmektedir. Cerrahinin kendisi kaygı, kontrol kaybı ve beden bütünlüğü algısı üzerinden psikolojik travma faktörü oluşturabilmektedir. Bu nedenle preoperatif dissosiyatif belirtiler, cerrahi sonrası semptomların ağırlaşma riskini artırabilir. ATL uygulanacak hastalarda bu belirtilerin dikkatle değerlendirilmesi, cerrahi sonrası yakın psikiyatrik izlem ve multidisipliner yaklaşım gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Anterior temporal lobektomi, dissosiyatif bozukluk, tedaviye dirençli epilepsi, depersonalizasyon, derealizasyon